

TRIANON „ESZMÉI” FELTÁMADTAK

A költő, bár rendkívül érzékeny és fogékony a történelem eseményei iránt, nem tekintheti magát történésznek, ezért nem is bonyolódik bele túlzottan. Őt elsősorban a közösség sorsa érdekli, amelytől a nyelvet kapta. Ha mégis véleményt mond vagy értékel, népének múltját jelenével összevetve, a jövőt fürkészve teszi. Azt szeretné minél biztosabban körvonalazni.

Most éppen arra gondol, hogy túléltek annak idején Mohácsot, s most, 100 esztendő elteltével bizonyosra vehető, hogy túléltek Trianont is. És nemcsak a maradék Magyarország népessége élte túl, hanem megtartott nyelvében és kultúrájában az elszakított területek magyarsága is. Igaz, nem régi nagyságában, hanem erősen fogyatkozva, kisebb-nagyobb mértékben szórványosodva, ugyanakkor jelentős nemzetiségi intézményrendszerrel és politikai érdekvédelmi szervezetei által támogatva küzd a további megmaradásért, a gazdasági felemelkedéséért. S mondjuk ki mindjárt az elején: Magyarország mai, nemzeti kormánya nélkül ez nem lenne lehetséges. Az elidegenített területeken semmiképpen. Lennének nélküle kétségbeesett utóvédküzdelmek az iskolákért, nemzeti megmaradásért, dokumentálhatnánk a lemorzsolódás, a beolvadás lassú folyamatát, s hamarosan elérkeznék az idő, amikor az üldözött nyelv újból csak a templomfalak között lelhetne némi menedékre. Azaz ott tartanánk, mint az idegen hatalmak alá kerülésünk kezdetén, s hiába próbálkoznánk fejünk fölé anyaországi fedelet keresni, nem kellenénk senkinek, mert nem lenne talán már anyaországnak nevezhető geopolitikai képződmény sem a közelben.

Ugyan, csapjon már valaki a vállamra, ennyire nem lehet lehangolódni! Apáinknak sem lehetett könnyebb. Az ő ocsúdásuk azonban eléggé hamar bekövetkezett, és feltápáskodott, majd fokozatosan talpra állt úgy a maradék ország, mint az elszakított területek magyarsága. Csoda volt ez, amelyre ma sincs egyértelmű magyarázat, ellenben magyarázatra irányuló kísérlet több is történt.

Az egyik legelfogadhatóbb értelmezés szerint az egységes és még egészséges magyar lélek emelte fel a nemzetet a mélyből. A bele nem törődés, a töretlen élni akarás, a vidéki lakosság elemi erővel megújuló népesedési kedve, az új hatalmakkal szemben támadt passzív ellenállás ösztönös érzése, a nemzettudat felerősödése egyaránt lelki megtartója és erős gyámja lett a szétszakított magyarságnak. A nemzettudat táplálásának pedig azóta sem fakadt annyi bővizű forrása, mint a Trianon utáni Erdély magyar nyelvű költészetében. Köztudottan Reményik Sándor volt a legnagyobb világítótorony, aki hazaszeretetet indukált a legtunyább lélekben is.

Dsida sokáig hallgatott. Csak fojtotta és ülepítette magában a tömény fájdalomt éveken át, s amikor elérkezett a vajadás ideje, vulkánként vetette ki magából a magyar hazafias költészet leghatalmasabb remekét, a Psalmus Hungaricumot. De Juhász Gyulára is figyelni kell, meg a fiatal József Attilára, Kosztolányira és Karinthyra, aztán Wass Albertre és – hála legyen mondva a Jóistennek – hosszasan mondhatnám még a nem éppen dicstelen neveket, akik mindannyian őrzői voltak a lángnak. Ezek közül egyet mindenképpen megemlítek még: a beregszászi Tamás Mihályt (1897–1967), hiszen a prózairodalomnak is vannak e téren elvülhetetlen érdemei.

A kitűnő novellista és regényíró *Két part között fut a víz* című kulcsregényében (Budapest, 1936) viszonylag friss élmények alapján próbálja megrajzolni a Beregszász környéki magyar lakosság Trianon utáni hangulatát. A mű főhőse Bodák Iván, a budapesti műgyetem hallgatója, aki a történet szerint a csehek által frissen megszállt szülővárosába, Beregszászba készül, s közben „arra gondol, hogy holnap vagy holnapután egy kicserélt országba ér el, ahol minden megváltozott azóta, hogy eljött onnét”. A vonaton arisztokrata útitársa azzal próbálja vigasztalni, hogy „pár hónap kérdése az egész, de maguk csak legyenek készen... mi majd kívülről, maguk belülről”. Az igyekezet értékelendő, a szándék szépen hangzó, de valahogy

felfoghatatlan. A főhős előtt sokkal fontosabb a dilemma: melyik partot válassza? Budapestet-e, ahol diplomát kapott, a biztosnak tűnő jövőt, vagy Beregszászt, a vidéket, a poros másik partot, ahol a magyarság egy szempillantás alatt a többségi etnikumi státuszából kisebbségi helyzetbe került? A főhős, azaz a szerző egyértelműen állást foglal a szülőföldön maradás mellett, és ezenkívül a kisebbségi élet módját is meghatározza. „*Én itt születtem – mondja –, az én hazám itt van, én itt akarok megélni a munkámból...*” S amikor „a kábulat már engedni kezdett” – írja Tamás Mihály a regény harmada táján – „az emberek hideg szemmel kezdték nézni az eseményeket, és senki se hitte, hogy az állapot állandó maradjon. Mindenki valami megváltó csodát várt. Abban az érzésben élt minden, hogy odaát még mindig lélegzik a húszmillió magyar állam, és nem látta senki, hogy a túlsó oldalon egy agyonsújtott ember hever a porban, aki magán se tud segíteni, nemhogy még a gyerekei védelmére siethetne.” Nagyon lehangoló gondolatsor, nem is szabad mellette leragadni, de „*a politika* – írja Tamás Mihály – *mindennapi sajtó sebe lett mindenkinek*”. S ha ez így alakult Beregszászban, bizonyára hasonlóképpen hangolódott a nemzet lelkülete az egész Kárpát-medencében.

A nagy háborút követő zűrzavaros idők múlásával, a békediktátum-keltette sok csitulással a megmaradt, természeti erőforrásaitól teljesen megfosztott ország vezetésére szegődött politikusok a gazdaság talpra állítását tekintették mindenekelőtt valósnak, mert a lélek mellett a testet is táplálni kellett, s ehhez fel kellett emelni úgy a mezőgazdaságot, mint az ipart. Az országot vezető politikai és gazdasági elit a megmaradt szellemi és anyagi tartalékokat sikeresen tudta mozgósítani annak érdekében, hogy a régi Magyarország ipari szervezetének romjain csakhamar gyárak és vállalkozások keletkezzenek munkásokkal, mérnökökkel. A korabeli adatok azt mutatják, hogy gyárpar termelésének értéke 1929-re elérte a csaknem 3 milliárd pengőt. Ez a teljesítmény az 1921. évinek 2,9-szerese. De közben a mezőgazdasági termelés is fokozatosan erősödött, amit az ipar is igyekezett kihasználni. A magyar malomipar, a cukorgyártás, a könnyűipar és a mezőgazdasági gépgyártás látványos eredményei Magyarországot hamarosan Közép-Európa egyik vezető hatalmává tették, s megszerzett tekintélye által jelentős befolyásra tett szert a sikeres exporttevékenységéhez szükséges vámszabályok alakításában is. Az eredményes gazdaságpolitika mellett az ország külpolitikájában is komoly előrelépések történtek, aztán Magyarország az antant-függőség korszakából a németekhez való közeledés korszakába lépve, megszabadulhatott trianoni láncaitól.

*

Az ezredforduló elejére beérett lassan Magyarország és a szomszédos államok európai uniós tagsága is. A legkülönbözőbb gazdasági kedvezmények mellett sokan gyógyírt reméltünk tőle az örökös sajtásban lévő trianoni sebekre. Azt feltételeztük, a határok légiesse válásával visszaállnak az egykor szétszakított gazdasági és kereskedelmi struktúrák, létrejönnek újból a kulturális kötelékek, mintha újra egy nagy közös államalakulat polgárai lennénk. De nem így történt. Románia és Erdély viszonylatában máig él a schengeni határ, és Szerbia meg Ukrajna egyelőre távol áll az uniós tagságtól, az ott élő magyar népesség még nem élvezheti az uniós előnyöket. Ám a legnagyobb kiábrándulást az okozta, hogy az Európai Unió vezetői közben stratégiai irányt váltottak és – feladva a nemzetállamok szövetségének korábbi elvét – elmozdultak egy globalista, nemzetállamokat elorsvasztó, a nemzetközi nagytőke által irányított szövetségi képződmény megvalósítása felé. A magyarsággal szemben gyakorta elkövetett jogsértések és nacionalista fenyegetések iránt az Európai Bizottság érzéketlen, válasza cinikusak, ráadásul Magyarországot folyamatosan a támadások célkeresztjében tartják. Arra kell gondolnunk, hogy Trianon eszméi feltámadtak, s ha működtetői 100 éve még csak nemzetünk életfájának lombozatát vagdoszták le, ma már gyökerére élesítik vágóeszközeiket. Ennek egyetlen oka, hogy még létezőnk és ellent merünk mondani a világ átformálására kiagyalt sátáni terveknek.

Ma azonban már nem állunk egyedül abban a célkeresztben. Hinni szeretnénk, hogy nemcsak mellettünk állnak, de velünk is éreznek azok a népek – beleértve a lengyeleken kívül a cseheket, szlovákokat, s most már talán a szerbeket is, kik Trianonra áldásként tekintettek valaha –, akik tisztában vannak a ránk leselkedő közös veszéllyel, akik hozzánk hasonlóan a megváltó Krisztus keresztjére tekintenek. Rájöttek talán már ők is, hogy akik hatalmas területekhez juttatták őket, ma nem feltétlenül tartoznak jóakaróik közé. Hiszen – több mint 100 éve – hol a kozmopolitizmus, hol az internacionalizmus, hol pedig a globalizmus és liberalizmus képében nyomulnak, és erejüket egyesítve azt üzenik, hogy Trianon szelleme újra aktív, csak ez alkalommal már nem elégszik meg a Kárpát-medencével – a fél világ kell neki. Micsoda zseniálisnak hazudott filozófiákkal és gazdaságpolitikai elméletekkel erősített stratégiát dolgoztak ki a konzervatív értékrend felszámolására! De amíg ez meghozza az eredményeit, addig is mételezni kell a társadalmat. Sületlen marhaságokat sugárzó tévécsatornák százaival, a drogekészítmények liberalizálásának szüntelen sulykolásával, a családcentrikus gondolkodás és a keresztényi értékek lenézésével, a nők szabadságjogainak harsány hangoztatásával (ide értendő az abortuszhoz való jo-

gok követelése), a genderelmélet tételeinek a köztudatba való beültetésével... Vagyis: kitűzték a hagyományos, nemzeti értékekre épülő társadalmak átalakítását, s hogy a védekezésre állítható erőket mindjobban leköссék, kitalálták és bevetették a migráció csodafegyverét, s ez a kettős szorítás rövid időn belül minden valamirevaló anyagi tartalékot fel fog emészteni.

A gazdasági válságok tudatos előidézői – a jó ember köntösebe bújva – nagylelkűen és számolatlanul adnák a pénzt, örökös törlesztésre, örökös adósságba kényszerítve a megsegítetteket. Mert pénzből akkora mennyiség halmozódott fel bizonyos körökben, amiből oázissá lehetne változtatni Afrikát és a bolygó valamennyi elszegényedett régióját! Csakhogy az nem lenne üzlet. Az örökös adósság – az már valami! Attól már csak fél lépés a modern rabszolgaság! Ez lenne az emberbarátság és a jogegyenlőség nyílt társadalma?

Európa pedig nem hazudtolja meg magát, most is csendes, ahogyan Petőfi tapasztalta. Nem hajlandó sem eszmélni, sem megszólalni. És nem szakad le az ég sem, amikor tudván tudja a világ, hogy arcátlanul hazudnak, a fehérre feketét kiáltanak egyre elszántabb és harsányabb kórusokban. És hallgatnak – mi mást tehetnének? – hajdani nagy szövetségeseink, az örökös vezeklés hipnózisában bódorgó,

gyereknemzésre képtelenné vált németek is. Ez már a totális Trianon!

A 100. évfordulóval együtt eljött a számvetések ideje is, de ezúttal nem a területi, demográfiai és gazdasági veszteségek összegzése van napirenden. A Kárpát-medencei magyarság gazdasági stabilitásának és a politikai tekintélyének megtartása, további erősítése a cél és a tét – mégpedig összeurópai viszonylatban. Mert ahogyan erősödik és globális méreteket öltve terjed a liberál-imperializmusnak a nemzetállamok ellenében összehangolt, elsősorban társadalomzüllesztő és kereszténységellenes inváziója, annál inkább tisztul tudatunk és élesedik látásunk. Miközben régi erkölcsi hagyományainkra hagyatkozva jól tudjuk: *„Nem a mi dolgunk igazságot tenni, a mi dolgunk csak: igazabbá lenni”* (Végyvári), vegyük észre, hogy a végveszélybe került és pusztulásra szánt európai civilizáció belső ellenségével szemben már képtelen megszervezni saját védelmét. Ezért egy nagy kelet-európai összefogásra van szükség, amelybe a visegrádi négyek mellé a szerbek, horvátok és szlovének is csatlakozhatnának, s ha az alapján véve konzervatív román társadalom is felelőséget, Európa újabb esélyt kaphatna a nyugat felől rohamosan közeledő, halálosan komoly fenyegetéssel szemben. Másként – esélytelenek vagyunk mindannyian.

